

Korzystanie z utworów w procesie dydaktycznym przez pracowników uczelni jest uregulowane w art. 27 [ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych](#) (tj. Dz.U. 2018 poz. 1191 z późn. zm.), zgodnie, z którym instytucje oświatowe oraz naukowe tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki oraz działające na rzecz tego systemu, mogą na potrzeby zilustrowania treści przekazywanych w celach dydaktycznych lub w celu prowadzenia działalności naukowej korzystać z rozpowszechnionych utworów w oryginale i w tłumaczeniu oraz zwielokrotnić w tym celu rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów. Jest to **tzw. dozwolony użytek publiczny dla celów dydaktycznych i naukowych**, dający możliwość korzystania z utworów chronionych prawem autorskim bez konieczności uzyskiwania zgody twórcy i wypłaty wynagrodzenia na jego rzecz.

W przypadku **nauczania na odległość (e-learning)** wykorzystywanie (zamieszczanie na platformie e-learningowej) przez prowadzących zajęcia w formie online utworów, których nie są autorami, jest dozwolone wyłącznie dla **ograniczonego kręgu osób** uczących się, nauczających lub prowadzących badania naukowe. Nie mogą to być kursy ogólnodostępne, przeznaczone dla osób niezarejestrowanych (nieposiadających loginu i hasła); osoby te muszą być zidentyfikowane przez beneficjentów art. 27, czyli instytucje oświatowe oraz naukowe.

Na Wirtualnym Kampusie **identyfikację** osób (studentów – uczestników kursów online) zapewnia zintegrowanie platformy e-learningowej z Uniwersyteckim Systemem Obsługi Studiów (USOS). Ograniczeniem dostępu do kursu (i tym samym do zamieszczanych w nim utworów) dla osób nieuprawnionych jest opcja klucza dostępu do kursu – hasła ustalonego przez wykładowcę, które powinno być znane wyłącznie studentom, dla których kurs jest prowadzony.

Art. 27 odnosi się do **wszystkich kategorii rozpowszechnionych utworów** (rozpowszechnionych, czyli publicznie udostępnionych za zezwoleniem twórcy), z wyjątkiem programów komputerowych. W praktyce najczęściej wykorzystywane są utwory słowne, muzyczne, plastyczne, reprodukcje utworów architektonicznych, a także, jako przedmioty praw pokrewnych, artystyczne wykonania (np. audycje radiowe i telewizyjne zawierające spektakle teatrów radia i telewizji, transmisje z koncertów, festiwali, edycje krytyczne i naukowe utworów muzycznych, literackich).

Korzystanie obejmuje zwielokrotnianie (sporządzanie egzemplarzy) i rozpowszechnianie (publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie, odtworzenie, nadawanie, reemitowanie, udostępnianie w Internecie).

W ramach tej licencji można korzystać z **drobnych utworów** lub **fragmentów większych utworów**, które już zostały rozpowszechnione. W całości może być wykorzystany drobny utwór, inne utwory (niezaliczone do „drobnych”) mogą być wykorzystane tylko we fragmentach.

Termin „drobny utwór” jest pojęciem nieostrym i może rodzić pewne wątpliwości interpretacyjne (ustawa nie wskazuje, jak należy go rozumieć). Za czynnik decydujący o kwalifikacji danego utworu, jako „drobny” uznawany jest jego „rozmiar”, rozumiany, jako: objętość, wielkość, czas trwania utworu, podlegający jednak swoistej relatywizacji w odniesieniu do konkretnej kategorii utworów (gatunku twórczości). Np. do drobnych utworów piśmienniczych zalicza się: fraszkę, krótki wiersz (kilkuzwrotkowy), krótkie opowiadanie lub artykuł (jednostronicowy, dwustronicowy, liczący około 10% arkusza wydawniczego), kilkudziesięciosiekundowy (jednominutowy, dwuminutowy) utwór muzyczny lub słowno-muzyczny (piosenkę) bądź audiowizualny.

Natomiast już dwudziestostronicowy tekst (np. artykuł w czasopiśmie) nie powinien zostać uznany za drobny utwór. Jednak dwudziestostronicowy rozdział monografii jest fragmentem utworu (całej książki) i może być wykorzystywany w ramach tej licencji.

Podkreślenia wymaga fakt, że utwory muszą być wykorzystywane **w celach dydaktycznych**, do pogłębiania wiedzy i umiejętności – w ramach i na potrzeby realizacji programów nauczania:

- w procesie nauczania – podczas zajęć tradycyjnych: odtworzenie lub wyświetlenie utworu w sali, wykonanie utworu na żywo przez uczniów; w kształceniu na odległość: zamieszczenie utworu w kursie na Wirtualnym Kampusie, przesłanie przez studenta pliku audio z samodzielnym wykonaniem utworu;
- w celu weryfikacji zdobytej wiedzy np. podczas egzaminów, w pytaniach egzaminacyjnych, w kształceniu na odległość – np. w poleceniach do zadań online i testach online.

Wykorzystywany utwór powinien pozostawać w bezpośrednim związku z nauczaniem (programem nauczania) konkretnego przedmiotu, a nie służyć tylko uzupełnieniu ogólnego wykształcenia (studentów) lub „upiększeniu” formy przekazu (np. utwór fotograficzny na slajdzie prezentacji). Ustawa nie zawiera ograniczeń, co do sposobu pozyskania wykorzystywanych utworów (mogą być pobrane z Internetu). Należy podać autora, tytuł, źródło wykorzystywanego utworu.

Ponadto **Autorzy kursów** mogą zamieszczać w kursach na Wirtualnym Kampusie swoje **własne utwory** (wykłady, prezentacje, artykuły itp.), które **podlegają ochronie prawa autorskiego**.